

Vergaderjaar 2014–2015

34 210 J

Wijziging van de begrotingsstaat van het Deltafonds voor het jaar 2015 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2015 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het Deltafonds.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1.	Leeswijzer	2
2.	De producten	3
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	3
2.2	De productartikelen	4
2.3	Verdiepingsbijlage	15

1. Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor het Deltafonds is gebaseerd op de rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

Mede naar aanleiding van overleg met uw Kamer zijn in aanvulling op deze regelgeving voor dit fonds de onderstaande punten verwerkt voor de eerste suppletoire begroting.

- Het opnemen van gedetailleerde projectinformatie in de suppletoire begrotingen conform begroting en jaarverslag (brief van 4 november 2009 naar aanleiding van toezegging verbetering informatievoorziening bij WGO van 24 juni 2009);
- Het inzicht in de budgetten van de planuitwerkingen- en verkenningen programma's wordt vergroot door begrotingsmutaties expliciet in de MIRT tabellen zichtbaar te maken op projectniveau (toezegging WGO van 22 juni 2011);
- Mutaties op de beschikbare budgetten worden in de (niet voorgeschreven) Verdiepingsbijlage op artikelonderdeel niveau voor de volledige looptijd tot en met 2028 inzichtelijk gemaakt (in lijn met groeiparaagraaf uit de begroting lenM voor 2013).
- Naar aanleiding van de aanbeveling uit het rapport van de Tijdelijke commissie onderhoud en innovatie spoor (Kamerstukken II, 2011/2012, 32 707, nr. 9, blz. 22) wordt de volgende normering gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties. Dit houdt in dat artikelonderdelen en projecten, waarbij het verschil kleiner is dan de aangegeven norm niet worden toegelicht (tenzij beleidsmatig toch relevant).

Begrotingsbedrag	Vershil
< € 4,5 miljoen	> 50%
€ 4,5 – € 22,5 miljoen	> € 2,5 miljoen
> € 22,5 miljoen	> 10%
> € 50 miljoen	> € 5 miljoen

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatievraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd.

1. Allereerst is de begroting(wet)staat voor het Deltafonds voor het jaar 2015 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.
2. Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de

begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.

3. Via de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2) worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals eerder met uw Kamer gedeeld.
4. Als onderdeel van de artikelgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage door middel van een meerjarige mutatietabel op artikelonderdeelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.
5. Tenslotte zijn in de verdiepingsbijlage van dit wetsvoorstel de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze (meerjarige) MIRT-tabellen zijn voorzien van toelichtingen indien sprake is van een wijziging in het taakstellend projectbudget (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) en/of als wijzigingen optreden in de oplevering van het project.

2. De producten

Dit wetsvoorstel sluit aan bij de Voorjaarsnota 2015 van het Ministerie van Financiën en bevat alleen begrotingsmutaties die betrekking hebben op de uitvoering van reeds ingezet beleid.

De mutaties zijn hieronder in tabelvorm weergegeven en toegelicht.

De budgettaire gevolgen van de begrotingsmutaties zijn verder onder 2.2 op de productartikelen zichtbaar gemaakt.

2.1 Overzicht uitgaven- en ontvangsten mutaties

Suppletioire mutaties 2015 (1e suppletioire begroting) (in € mln.)

	Art.	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2015		1.374,6	1.374,6
Stand vastgestelde begroting 2015		1.374,6	1.374,6
– mutaties 1e suppletioire begroting			
1. Saldo 2014	5		– 37,9
Verwerking saldo 2014 op de artikelen	1 t/m 5	– 53,2	– 15,3
2. Generale kasschuif	1 en 6	– 75,0	– 75,0
3. Zoetwatermaatregelen van nationaal belang	5	– 1,5	
	2	1,5	
4. Centraal verantwoord over- en onderprogrammering	1	21,4	
	div.	– 21,4	
Overig	div.	0,4	0,4
Stand 1e suppletioire begroting		1.246,8	1.246,8

Toelichting

1. Saldo 2014

De begroting van het Deltafonds laat over het jaar 2014 een nadelig saldo van ca. € 37,9 miljoen zien. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten. Het nadelig saldo wordt in 2015 als een verlaging van de ontvangsten geboekt op het

artikelonderdeel 5.10 (Saldo van de afgesloten rekeningen). In dit wetsvoorstel is naast deze ontvangstenverlaging ook het volledige nadelige saldo op de juiste uitgaven- en ontvangstenartikelen (producten)

2. Generale kasschuif

De grote projecten Ruimte voor de Rivier en het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma lopen binnen een aantal jaar af. Daarnaast zijn de deltabeslissingen genomen en is het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma opgestart. IenM staat voor de opgave om het ritme van het meerjarige programma en het budget op het Deltafonds weer met elkaar in overeenstemming te brengen. Derhalve wordt een kasschuif via de algemene middelen van € 75 miljoen op het Deltafonds van 2015 naar 2019 aangebracht.

3. Zoetwatermaatregelen van nationaal belang

Conform het Deltaprogramma 2015, waarin afspraken zijn gemaakt over de uitvoering en financiering van zoetwatermaatregelen in de periode 2015–2021, wordt in totaal € 145,1 miljoen uit de Investeringsruimte (artikel 5) naar het artikel Investeren in Zoetwatervoorziening (artikel 2) overgeboekt. Dit betreft een overboeking uit de reeds gereserveerde investeringsruimte zoetwater voor een betekenisvolle start van de opgaven van zoetwater, met het doel huidige knelpunten in de zoetwatervoorziening te verminderen en Nederland voor te bereiden op de mogelijke gevolgen van klimaatverandering.

4. Verantwoorden over- en onderprogrammering

Bij ontwerpbegroting 2014 is toegelicht dat het instrument overprogrammering door het kabinet is ingezet om te zorgen dat de budgetten voor aanleg van infrastructuur ook daadwerkelijk tot besteding komen in de jaren waarin deze beschikbaar zijn gesteld. In de brief van 13 februari over de invulling van de bezuinigingen op het Infrastructuurfonds (Kamerstukken II, 2012/13, 33 400 A, nr. 48) is aangekondigd dat in de programmering een tijdelijke en beheerste overprogrammering wordt opgenomen. Over de gehele begrotingsperiode tot en met 2028 is het budget en de programmering op het Deltafonds met elkaar in evenwicht. In lijn met de werkwijze op het Infrastructuurfonds, waar de over- en onderprogrammering per modaliteit zichtbaar wordt gemaakt, zal vanaf heden ook op het Deltafonds de over- en onderprogrammering op een centrale plek op het fonds worden verantwoord (artikelonderdeel 1.02 overige aanlegprojecten Waterveiligheid). Tot op heden werd de over- en onderprogrammering op het Deltafonds nog per artikelonderdeel verantwoord, dit betekent dat de reeks op de desbetreffende artikelonderdelen naar de nieuwe centrale plek zal worden verplaatst. Het betreft de verwerking van een budgettaire neutrale mutatie die de verplaatsing van dit instrument verantwoordt.

2.2 De productartikelen

Hieronder worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht (zie leeswijzer). In de verdiepingsbijlage is een meerjarige mutatietabel opgenomen op artikelonderdeelniveau met daarbij de aansluiting tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.

Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletoire wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

1 Investeren in waterveiligheid	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2)	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Verplichtingen	1.021.070		1.021.070	- 244.269	776.801	781.382	126.242	12.636	3.757
Uitgaven	903.737		903.737	- 112.067	791.670	30.674	- 109	- 28.621	68.850
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>87%</i>				
<i>1.01 Grote projecten waterveiligheid</i>	<i>792.671</i>		<i>792.671</i>	<i>- 33.390</i>	<i>759.281</i>	<i>- 31.128</i>	<i>- 126.957</i>	<i>- 74.683</i>	<i>37.595</i>
1.01.01 Programma HWBP-2 Waterschapsprojecten	322.940		322.940	1.699	324.639	- 38.117	- 69.468	- 45.973	2.187
1.01.02 Programma HWBP-2 Rijksprojecten	10.408		10.408	7.354	17.762	11.248	15.429	- 21.187	- 7.134
1.01.03 Ruimte voor de rivier	418.147		418.147	- 37.845	380.302	1.882	- 81.701	- 11.575	38.490
1.01.04 Maaswerken	41.176		41.176	- 4.598	36.578	- 6.141	8.783	4.052	4.052
<i>1.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid</i>	<i>105.716</i>		<i>105.716</i>	<i>- 79.524</i>	<i>26.192</i>	<i>61.722</i>	<i>126.818</i>	<i>46.062</i>	<i>31.255</i>
1.02.01 Verkenningen en planuitwerkingsprogramma	2.708		2.708	18.759	21.467	- 18.193	- 32.316	61.418	- 22.676
1.02.02 Realisatieprogramma	103.008		103.008	- 98.283	4.725	79.915	159.134	- 15.356	53.931
<i>1.03 Studiekosten</i>	<i>5.350</i>		<i>5.350</i>	<i>847</i>	<i>6.197</i>	<i>80</i>	<i>30</i>		
1.03.01 Studie en onderzoekskosten	5.350		5.350	847	6.197	80	30		
1.03.02 Overige studiekosten									
<i>1.04 GIV/PPS</i>									
<i>1.09 Ontvangsten Investeren in waterveiligheid</i>	<i>246.003</i>		<i>246.003</i>	<i>- 14.402</i>	<i>231.601</i>				
1.09.01 Ontvangsten waterschappen HWBP-2	171.000		171.000	- 27	170.973				
1.09.02 Overige ontvangsten HWBP-2				- 1.056	- 1.056				
1.09.03 Ontvangsten waterschappen nHWBP	9.042		9.042		9.042				
1.09.04 Overige ontvangsten nHWBP									
1.09.05 Overige aanleg ontvangsten	65.961		65.961	- 13.319	52.642				

1.01 Grote projecten waterveiligheid

Op dit artikelonderdeel vinden twee mutaties plaats die leiden tot een verlaging van de begrotingsstand in 2015 van € 33,4 miljoen, namelijk de verwerking van het saldo 2014 (- € 117,5 miljoen) en de gevolgen van het vanaf heden centraal verantwoord van de over- en onderprogrammering (+ € 84,2 miljoen in 2015).

Saldo 2014

De begrotingstand in 2015 wordt met € 117,5 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2014. Dit betekent dat in 2014 € 117,5 miljoen meer aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Dit doet zich met name voor bij de projecten van het tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma. Door de verlaging in 2015 blijven de budgetten meerjarig ongewijzigd.

Verantwoorden over- en onderprogrammering

De meerjarige onder- en overprogrammering van dit artikelonderdeel is naar artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid verplaatst. Dit betekent dat vanaf heden budget en programmering op dit artikelonderdeel in alle jaren met elkaar in overeenstemming zijn. Voor het jaar 2015 betekent dit dat de begrotingstand met € 84,2 mln wordt verhoogd, in de jaren die daarop volgen wordt het budget verlaagd. Zie ook de uitgebreidere toelichting onder 2.1, ad 4 «Verantwoorden over- en onderprogrammering».

1.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid

Op dit onderdeel vinden meerdere mutaties plaats die leiden tot een verlaging van de begrotingsstand met € 79,5 miljoen. Het gaat met name om vier kasschuiven: een generale kasschuif (– € 75 miljoen), de verwerking van het saldo (€ 83,6 miljoen), het centraal verantwoorden van de over- en onderprogrammering (– € 62,4 miljoen) en het doorschuiven van de minregel als gevolg van de ingehouden prijsbijstelling in 2013 en 2014 (– € 23,6 miljoen).

Generale kasschuif

De grote projecten Ruimte voor de Rivier en het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma lopen binnen een aantal jaar af. Daarnaast zijn de deltabeslissingen genomen en is het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma opgestart. Als gevolg hiervan staat lenM voor de opgave om het ritme van het meerjarige programma en het budget op het Deltafonds weer met elkaar in overeenstemming te brengen. Hiertoe wordt een kasschuif via de algemene middelen van € 75 miljoen op het Deltafonds van 2015 naar 2019 aangebracht.

Verantwoorden over- en onderprogrammering

Het instrument over- en onderprogrammering is vanuit andere artikelonderdelen (1.01, 1.03, 2.02, 3.02, 4.01 en 7.01) naar dit artikelonderdeel verplaatst. Dit bevordert het inzicht in de jaarprogrammering op de andere artikelonderdelen. Tevens geven de financiële tabellen van dit artikelonderdeel inzicht in de jaar op jaar omvang van dit instrument, die meerjarig budgettair neutraal is. Zie ook de uitgebreidere toelichting onder 2.1, ad 4 «Verantwoorden over- en onderprogrammering».

Saldo 2014

De begrotingstand in 2015 wordt met € 83,6 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2014. Dit betekent dat in 2014 € 83,4 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Door de verhoging in 2015 blijft de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd.

Kasschuif minregel 2014

In 2014 is gebruik gemaakt van € 23,6 miljoen van de ruimte binnen de minregel als gevolg van de ingehouden prijsbijstelling 2013 en 2014. De afspraak is dat het kader hiervoor in het volgende jaar technisch gecorrigeerd wordt. Hierdoor wordt het uitgavenkader van dit artikelonderdeel in 2015 met € 23,6 miljoen verlaagd.

Ontvangsten

De begrotingstand in 2015 wordt met € 14,4 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2014. Dit saldo is ontstaan doordat in 2014 ontvangsten die voor 2015 waren geraamd vervroegd zijn binnengekomen. Deze ontvangsten hoeven derhalve niet meer in 2015 gerealiseerd te worden.

Verplichtingen

De verplichtingenramingen van diverse projecten zijn bijgesteld om aan te sluiten bij de actuele projectplanningen en uitgavenramingen. Zo wordt het verplichtingenbudget voor de waterschapsprojecten van het HWBP-2 en Steenbekleding Wester- en Oosterschelde met respectievelijk € 381,4 miljoen en € 55,4 miljoen naar latere jaren vertraagd maar die van de Ruimte voor de Rivier en de Maaswerken juist met respectievelijk € 117,3 en € 76,6 miljoen versneld.

Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletoire wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

2 Investeren in zoetwatervoorziening	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2)	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Verplichtingen	13.385		13.385	- 3.018	10.367	280	5.632	45.598	
Uitgaven	6.249		6.249	13.841	20.090	- 5.220	2.953	45.598	
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>80%</i>				<i>33%</i>				
<i>2.01 Aanleg waterkwaliteit</i>									
2.01.01 Verkenningen en planuitwerking waterkwaliteit									
2.01.02 Realisatieprogramma waterkwaliteit									
<i>2.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening</i>	<i>4.258</i>		<i>4.258</i>	<i>13.551</i>	<i>17.809</i>	<i>- 5.635</i>	<i>2.488</i>	<i>45.598</i>	
2.02.01 Verkenningen en planuitwerking zoetwatervoorziening	1.223		1.223	49	1.272	- 2.953	2.953		
2.02.02 Realisatieprogramma zoetwatervoorziening	3.035		3.035	13.502	16.537	- 2.682	- 465	45.598	
<i>2.03 Studiekosten</i>	<i>1.991</i>		<i>1.991</i>	<i>290</i>	<i>2.281</i>	<i>415</i>	<i>465</i>		
2.03.01 Studie en onderzoekskosten Deltaprogramma	1.991		1.991	290	2.281	415	465		
2.03.02 Overige studiekosten									
<i>2.09 Ontv. Inv. in Waterkwant. en zoetwatervoorz.</i>	<i>4.000</i>		<i>4.000</i>	<i>- 849</i>	<i>3.151</i>				
2.09.01 Ontvangsten zoetwatervoorzieningen	4.000		4.000	- 849	3.151				
2.09.02 Overige ontvangsten									

2.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening

Op dit artikelonderdeel vinden drie majeure mutaties plaats. Hierdoor wordt de stand tot en met 2028 met € 149,0 miljoen verhoogd. Hiervan is € 13,6 miljoen in 2015 geraamd. Het gaat met name om de toevoeging van € 145,1 miljoen voor rijksbijdragen aan het investeringsprogramma zoetwater 2015–2021, waarvan € 1,5 miljoen in 2015, zoals opgenomen in het Deltaprogramma 2015. Het vanaf heden centraal verantwoord van

de over- en onderprogrammering zorgt voor een verhoging van de begrotingsstand in 2015 (+ € 7,2 miljoen). Ten slotte wordt de begrotingsstand 2015 voor het saldo 2014 gecorrigeerd (+ € 5,3 miljoen).

Zoetwatermaatregelen van nationaal belang

Deze maatregelen hebben als doel huidige knelpunten in de zoetwatervoorziening te verminderen en Nederland voor te bereiden op de mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Hiertoe wordt € 145,1 mln vanuit de investeringsruimte (artikel 5) aan artikelonderdeel 2.02 («waterinvesteringen zoetwater-voorziening») toegevoegd. In de tabel budgettaire gevolgen van beleid bij dit beleidsartikel is in regel 2.02.02 realisatieprogramma zoetwatervoorziening een bedrag van 42,6 mln euro aan (incidentele) subsidieverplichtingen opgenomen voor de periode 2015 – 2021. De bedragen hebben betrekking op de mogelijke verlening van subsidies aan de volgende waterschappen: Hollandse Delta, Delfland, Rivierenland en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Deze begrotingsvermelding vormt de wettelijke grondslag voor de hier bedoelde subsidieverlening(en) als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Algemene Wet Bestuursrecht. lenM boekt in de periode 2015–2021 een bedrag van in totaal € 62,2 miljoen over naar het Provinciefonds voor het nemen van zoetwatermaatregelen. Deze zoetwatermaatregelen van nationaal belang zijn opgenomen in het Deltaplan Zoetwater, onderdeel van het Deltaprogramma 2015.

Verantwoorden van over- en onderprogrammering

De meerjarige onder- en overprogrammering van dit artikelonderdeel is naar artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid verplaatst. Dit betekent dat vanaf heden budget en programmering op dit artikelonderdeel in alle jaren met elkaar in overeenstemming zijn. Voor het jaar 2015 betekent dit dat de begrotingstand met € 7,2 mln wordt verhoogd, in de jaren die daarop volgen wordt het budget verlaagd. Zie ook de uitgebreidere toelichting onder 2.1, ad 4 «Verantwoorden over- en onderprogrammering».

Saldo 2014

De begrotingstand in 2015 wordt met € 5,4 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2014. Dit betekent dat in 2014 € 5,4 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot (het gaat met name om Innovatie KRW, die in 2014 € 5,0 miljoen minder dan begroot uitgif). Door de verhoging in 2015 blijft de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd.

Verplichtingen

De verlaging met € 3,0 miljoen van het verplichtingenbudget wordt met name verklaard doordat het project Luwtemaatregelen Hoornse Hop € 4,6 miljoen aan verplichtingen naar latere jaren verschuift als gevolg van vertraging in de planuitwerkingsfase van dit project. Vanwege de toevoeging van € 145 miljoen ten behoeve van de rijksbijdrage aan het investeringsprogramma zoetwater 2015–2021 wordt het verplichtingenbudget in de periode 2015–2028 ook met deze omvang verhoogd, waarvan € 1,5 miljoen in 2015.

Artikel 3 Beheer, onderhoud en vervanging

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletoire wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

3 Beheer, onderhoud en vervanging	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2)	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Verplichtingen	183.181		183.181	1.311	184.492	60.375	- 8.784	- 21.756	3.568
Uitgaven	190.021		190.021	- 22.732	167.289	- 7.725	4.686	28.138	19.800
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>90%</i>				<i>88%</i>				
<i>3.01 Watermanagement</i>	<i>7.734</i>		<i>7.734</i>		<i>7.734</i>				
<i>3.01.01 Watermanagement</i>	<i>7.734</i>		<i>7.734</i>		<i>7.734</i>				
<i>3.02 Beheer en Onderhoud</i>	<i>182.287</i>		<i>182.287</i>	<i>- 22.732</i>	<i>159.555</i>	<i>- 7.725</i>	<i>4.686</i>	<i>28.138</i>	<i>19.800</i>
<i>3.02.01 Waterveiligheid</i>	<i>119.654</i>		<i>119.654</i>	<i>- 2.000</i>	<i>117.654</i>	<i>- 2.000</i>	<i>- 2.000</i>	<i>- 2.000</i>	<i>- 2.000</i>
<i>3.02.02 Zoetwatervoorziening</i>	<i>17.379</i>		<i>17.379</i>		<i>17.379</i>				
<i>3.02.03 Vervanging</i>	<i>45.254</i>		<i>45.254</i>	<i>- 20.732</i>	<i>24.522</i>	<i>- 5.725</i>	<i>6.686</i>	<i>30.138</i>	<i>21.800</i>
<i>3.09 Ontvangsten</i>									
<i>3.09.01 Ontvangsten</i>									

3.02 Beheer en Onderhoud

Op dit artikelonderdeel zorgen drie mutatie voor een verlaging van de stand met € 22,7 miljoen. Dit komt door het vanaf heden centraal verantwoord van de over- en overprogrammering (- € 33,1 miljoen), de verwerking van het saldo 2014 (€ 12, 4 miljoen) en doordat het begroot budget voor de Dienst Landelijk Gebied voortaan op een andere plek in de begroting verantwoord wordt (- € 2,0 miljoen).

Verantwoorden over- en onderprogrammering

De meerjarige onder- en overprogrammering van dit artikelonderdeel is naar artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid verplaatst. Dit betekent dat vanaf heden budget en programmering op dit artikelonderdeel in alle jaren met elkaar in overeenstemming zijn. Voor het jaar 2015 betekent dit dat de begrotingstand met € 33,1 mln wordt verlaagd, in de jaren die daarop volgen wordt het budget verhoogd. Zie ook de uitgebreidere toelichting onder 2.1, ad 4 «Verantwoorden over- en onderprogrammering».

Saldo 2014

De begrotingstand in 2015 wordt met € 12,4 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2014. Het saldo is ontstaan doordat in 2014 € 12,4 miljoen minder aan de projecten van dit artikelonderdeel is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Door de verhoging in 2015 blijft de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd.

Budget Dienst Landelijk Gebied naar Rijkswaterstaat

Als gevolg van het opheffen van de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van Economische Zaken) komen per 1 januari 2015 20 fte over naar Rijkswaterstaat. Tot en met 2014 gaf Rijkswaterstaat jaarlijks voor circa 20 fte opdrachten aan Dienst Landelijk Gebied, die werden betaald uit het programmabudget van dit artikelonderdeel. Die overdracht van fte en taken houdt in dat een overboeking nodig is van het budget voor externe productkosten (artikelonderdeel 5.01 Apparaat) naar de interne kosten van

RWS ter grootte van circa € 2 miljoen per jaar. Rijksbreed leidt deze mutatie niet tot een stijging van de apparaatskosten omdat deze overgaan van de Dienst Landelijk Gebied naar Rijkswaterstaat.

Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletore wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

4 Experimenteren cf. art. III Deltawet	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletore begroting	Stand 1e suppletore begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2)	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Verplichtingen									
Uitgaven	11.463		11.463	- 11.463		- 3.537			
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>								
4.01 Experimenteerprojecten	11.463		11.463	- 11.463		- 3.537			
4.01.01 Experimenteerprojecten	11.463		11.463	- 11.463		- 3.537			
4.09 Ontvangsten experimenteerartikel									
4.09.01 Ontvangsten experimenteerartikel									

4.01 Experimenteerprojecten

Op dit artikelonderdeel worden de standen in 2015 en 2016 in totaal met € 15,0 miljoen verlaagd. Dit is het gevolg van het in 2014 financieren van het TBES project Marker Wadden, conform de afspraken met de betrokken partijen. Met deze mutatie worden de standen in 2015 en latere jaren op 0 gezet.

Het TBES project Marker Wadden

Het TBES project Marker Wadden is een initiatief van Natuurmonumenten (NM) om in het Markermeer langs de Houtribdijk nabij Lelystad een moeraseiland aan te leggen. De voorbereidingen voor de uitvoering van de eerste fase Marker Wadden zijn gestart. Voor het project is momenteel € 50 miljoen beschikbaar. IenM en EZ hebben ieder € 15 miljoen bijgedragen (totaal € 30 miljoen). De Rijksbijdrage van € 15 miljoen die in de jaren 2015 en 2016 begroot was is in 2014 gerealiseerd. Zie ook Kamerstukken II, 2014–2015, 34 085 J, nr. 2, pagina 8 en 9.

Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletore wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletore begroting	Stand 1e suppletore begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2)	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Verplichtingen	241.385		241.385	2.645	244.030	6.410	5.740	- 41.358	2.865
Uitgaven	216.347		216.347	3.618	219.965	6.910	5.740	- 41.358	- 13.568
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>70%</i>				<i>100%</i>				
5.01 Apparaat	176.412		176.412	3.999	180.411	7.490	4.990	3.490	2.490
5.01.01 Staf Deltacommissaris	1.852		1.852	199	2.051	- 10	- 10	- 10	- 10

5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2))	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
5.01.02 Apparaatskosten									
RWS	174.560		174.560	3.800	178.360	7.500	5.000	3.500	2.500
5.02 Overige uitgaven	64.932		64.932	860	65.792	750	750	750	375
5.02.01 Overige netwerkgebonden uitgaven	63.012		63.012	788	63.800	750	750	750	375
5.02.02 Programma-uitgaven									
DC	1.920		1.920	72	1.992				
5.02.03 Overige uitgaven									
5.03 Investeringsruimte	- 24.997		- 24.997	- 1.241	- 26.238	- 1.330		- 45.598	- 16.433
5.03.01 Programmearuimte	- 24.997		- 24.997	- 1.241	- 26.238	- 1.330		- 45.598	- 16.433
5.03.02 Beleidsruimte									
5.09 Netwerkgebonden kosten en overige ontvangsten									
5.09.01 Overige ontvangsten									
5.10 Saldo van de afgesloten rekeningen				- 37.943	- 37.943				
5.10.01 Voordelig saldo Deltafonds				- 37.943	- 37.943				

5.01 Apparaat

Op dit artikelonderdeel wordt de stand in 2015 met 4,0 miljoen verhoogd. Dit is met name het gevolg van de overheveling van het budget voor de Dienst Landelijk gebied (+ € 2,0 miljoen) aan Rijkswaterstaat en de gevolgen op het apparaat van het versneld uitvoeren van projecten (+ € 1,8 miljoen).

Budget Dienst Landelijk Gebied naar Rijkswaterstaat

Als gevolg van het opheffen van de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van Economische Zaken) komen per 1 januari 2015 20 fte over naar Rijkswaterstaat. Tot en met 2014 gaf Rijkswaterstaat jaarlijks voor circa 20 fte opdrachten aan Dienst Landelijk Gebied, die werden betaald uit het programmabudget van dit artikelonderdeel. Die overdracht van fte en taken houdt in dat een overboeking nodig is van het budget voor externe productkosten (artikelonderdeel 5.01 Apparaat) naar de interne kosten van RWS ter grootte van circa € 2 miljoen per jaar. Rijksbreed leidt deze mutatie niet tot een stijging van de apparaatskosten omdat deze overgaan van de Dienst Landelijk Gebied naar Rijkswaterstaat. Zie ook de toelichting bij artikelonderdeel 3.02 Beheer en Onderhoud.

Capaciteit Rijkswaterstaat

Bij ontwerp-begroting 2014 heeft het kabinet besloten tot de inzet van het instrument overprogrammering op zowel het Infrastructuur- als het Deltafonds. Het doel hiervan is het voorkomen van onderbesteding. Dit brengt met zich mee dat Rijkswaterstaat eerder capaciteit voor projecten moet inzetten dan oorspronkelijk begroot. Het benodigde apparaatsbudget is daarom uit latere jaren naar voren gehaald. Dat betekent dat er een kasschuif is verwerkt van de apparaatsbudgetten vanuit de periode na 2020 naar voren en wordt het begrotingsbedrag 2015 met € 1,8 miljoen verhoogd.

5.03 Investeringsruimte

Op dit artikelonderdeel vinden drie mutaties plaats die de stand in 2015 met circa € 1,2 miljoen verlagen. Het gaat om de dekking van de uitvoering van zoetwatermaatregelen van nationaal belang op artikelonderdeel 2.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening (– € 1,5 miljoen), de verwerking van het saldo 2014 (€ 23,8 miljoen) en het doorschuiven van de niet opgeloste minregel 2014 (– € 23,6 miljoen).

Zoetwatermaatregelen van nationaal belang

Deze mutatie betreft de overheveling en het in de juiste jaren zetten van de gereserveerde investeringsruimte zoetwater naar het artikelonderdeel 2.02 «Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening» ten behoeve van het investeringsprogramma zoetwater (in totaal € 145,1 miljoen tussen 2015 en 2021, waarvan € 1,5 miljoen in 2015). Voor een nadere toelichting zie het genoemde artikelonderdeel.

Saldo 2014

De begrotingstand in 2015 wordt met € 23,8 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2014. Door deze verhoging blijft de omvang van de meerjarige budgetten ongewijzigd.

Minregels prijsbijstelling 2013 en 2014

In 2014 is gebruik gemaakt van € 23,6 miljoen van de ruimte binnen de minregel als gevolg van de ingehouden prijsbijstelling 2013 en 2014. De afspraak is dat het kader hiervoor in het volgende jaar technisch gecorrigeerd wordt. Hierdoor wordt het uitgavenkader van dit artikelonderdeel in 2015 met € 23,6 miljoen verlaagd.

5.10 Saldo van afgesloten rekeningen

Zoals in het algemene deel van deze memorie van toelichting reeds is aangegeven, bedraagt het nadelig saldo van het fonds over het jaar 2014 ca. € 37,9 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en inkomsten en wordt in 2014 geheel ten laste gebracht van de het artikelonderdeel 5.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. Bij alle uitgaven- en ontvangstenartikelen zijn in dit wetsvoorstel mutaties opgenomen, die voortvloeien uit de verdeling van het voordelig saldo van de afgesloten rekeningen naar de juiste artikelen en producten.

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn hoofdzakelijk een weerspiegeling van de bovenstaande toegelichte kasmutaties.

Artikel 6 Bijdragen ten laste van begroting Hoofdstuk XII

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletoire wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

6 Bijdragen t.i.v. begroting Hoofdstuk XII	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2))	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Ontvangsten	1.124.584		1.124.584	- 74.609	1.049.975	770	770	740	75.365
<i>6.09 Bijdragen ten laste van begroting Hoofdstuk XII</i>	1.124.584		1.124.584	- 74.609	1.049.975	770	770	740	75.365
6.09.01 Bijdragen ten laste van begroting Hoofdstuk XII	1.124.584		1.124.584	- 74.609	1.049.975	770	770	740	75.365

6.09 Bijdragen ten laste van begroting lenM

De neerwaartse bijstelling van de ontvangsten is het gevolg van de overboekingen met de begroting Hoofdstuk XII. Het gaat met name om de op artikel 1 toegelichte kasschuif op het Deltafonds (€ 75 miljoen van 2015 naar 2019) via de algemene middelen. Daarnaast hebben lenM en EZ afgesproken om gezamenlijk het monitoringbudget van RWS in de komende jaren met € 0,8 miljoen per jaar te verhogen om aan de extra wettelijke monitoringverplichtingen te voldoen. Deze noodzaak vloeit uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie voort. Aangezien alle monitoring van waterbeleid in het Deltafonds zit, wordt voorgesteld dat lenM en EZ hun deel via dat fonds beschikbaar stellen.

Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van uitvoering: 1e suppletoire wet 2015 (Bedragen in EUR 1.000)

7 Investeren in waterkwaliteit	Stand ontwerp-begroting	Mutaties via NvW en amendement	Stand Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2016	Mutatie 2017	Mutatie 2018	Mutatie 2019
	(1)	(2)	(3=1+2))	(4)	(5=3+4)	(6)	(7)	(8)	(9)
Verplichtingen	42.630		42.630	1.300	43.930	- 1.300			
Uitgaven	46.770		46.770	1.000	47.770	- 20.332	- 12.500	- 3.017	283
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>				<i>95%</i>				
<i>7.01 Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water</i>	<i>38.827</i>		<i>38.827</i>	<i>1.000</i>	<i>39.827</i>	<i>- 20.332</i>	<i>- 12.500</i>	<i>- 3.017</i>	<i>283</i>
7.01.01 Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water	38.827		38.827	1.000	39.827	- 20.332	- 12.500	- 3.017	283
<i>7.02 Overige aanlegprojecten waterkwaliteit</i>	<i>7.943</i>		<i>7.943</i>		<i>7.943</i>				
7.02.01 Overige aanlegprojecten waterkwaliteit	7.943		7.943		7.943				
<i>7.09 Ontvangsten investering in waterkwaliteit</i>									
7.09.01 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit									

7.01 Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water

Op dit artikelonderdeel vindt één mutatie plaats die de stand in 2015 met € 1,0 miljoen verhoogt en in latere jaren met dezelfde waarde verlaagt. Dit gebeurt in het kader van het in lijn brengen van programmering en begrotingstanden.

Verantwoorden van over- en onderprogrammering

De meerjarige onder- en overprogrammering van dit artikelonderdeel is naar artikelonderdeel 1.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid verplaatst. Dit betekent dat vanaf heden budget en programmering op dit artikelonderdeel in alle jaren met elkaar in overeenstemming zijn. Voor het jaar 2015 betekent dit dat de begrotingstand met € 1,0 miljoen wordt verhoogd, in de jaren die daarop volgen wordt het budget verlaagd. Zie ook de uitgebreidere toelichting onder 2.1, ad 4 «Verantwoorden over- en onderprogrammering».

2.3 Bijlagen

A. Verdiepingsbijlage

In deze bijlage is per modaliteit een meerjarige mutatietafel opgenomen op artikelonderdeelniveau met daarbij de aansluiting tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.

De mutaties zijn gerangschikt naar het soort mutatie, bijvoorbeeld overboekingen met de begroting Hoofdstuk XII, overboekingen binnen of over de artikelen, kasschuiven (over de looptijd op nul) en bijdragen van derden aan projecten (zogeheten desalderingen).

Artikel 1 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Artikel 1 Investeren in waterveiligheid															
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveilig.															
Centraal verantwoord over- en onderprogramme- ring		792.671	627.251	541.541	342.297	167.421	284.868	363.801	89.309	16.745	0	0	0	0	0
SALDO 2014	0	84.151	-31.128	-126.957	-74.683	37.595	14.846	-22.219	48.846	44.974	24.576				
		-117.541	0	0	0	0									
Mutaties Voorjaarsnota 2015															
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 1.01 Grote projecten waterveilig.		-33.390	-31.128	-126.957	-74.683	37.595	14.846	-22.219	48.846	44.974	24.576	0	0	0	0
		759.281	596.123	414.584	267.614	205.016	299.714	341.582	138.155	61.719	24.576	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 1.02 Overige aanslagprojecten Waterveiligheid															
Centraal verantwoord over- en onderprogramme- ring		105.716	126.470	189.873	306.947	398.664	216.097	510.453	484.891	498.875	424.680	414.785	443.050	441.510	418.412
Uitslissing Zuthphen		-62.403	67.222	129.818	47.582	-59.678	-41.530	-12.696	-48.129	-44.257	24.141	-3.263	-3.263	6.515	0
OVERBOEKING DF vs HXII															
Kasschuif Generaal Beeld Beleidsbrief		-379				75.000									
SALDO 2014	0	-75.000													
		83.621				16.433	7.130								
KASSCHUIF															
WenR Overprogramming RWS	0	-1.800	-5.500	-3.000	-1.500	-500		1.800	5.500	3.000	1.500	500			
Mutaties Voorjaarsnota 2015															
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 1.02 O/aanslagprojecten Waterveilig.		-79.524	61.722	126.818	46.062	31.255	-34.400	-10.896	-42.629	-41.257	25.641	-2.783	-3.283	6.515	0
		26.192	188.192	316.691	353.009	429.919	181.697	499.557	442.262	457.618	450.321	412.002	439.767	448.025	418.412
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 1.03 Studiekosten															
Centraal verantwoord over- en onderprogramme- ring		5.350	4.050	1.375	475	350	350	0	0	0	0	0	0	0	0
Delta programma Ruimtelijke Adaptatie		-353					353								
OVERBOEKING DF vs HXII															
SALDO 2014	90	30	30	30											
Van zoetwatervoorziening naar waterveiligheid (studiekosten)	100	50	50												
Van zoetwatervoorziening naar waterveiligheid (studiekosten)	430														
Mutaties Voorjaarsnota 2015															
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 1.03 Studiekosten		847	80	30	0	0	353	0	0	0	0	0	0	0	0
		6.197	4.130	1.405	475	350	703	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 1.04 GIV/PPS															
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 1.04 GIV/PPS		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2015 Inv. in waterveiligheid		903.737	757.771	732.789	649.719	566.435	501.315	874.254	574.200	515.620	424.680	414.785	443.050	441.510	418.412
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2015 Inv. in waterveiligheid		791.670	768.445	732.680	621.098	635.295	482.114	841.139	580.417	519.337	474.897	412.002	439.767	448.025	418.412
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 1.09 Ontv. Investeren in waterveiligheid		246.003	206.694	189.874	171.652	171.424	169.642	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620

Artikel 1 Investeren in waterveiligheid	Categorie	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo 2014	SALDO 2014	-14.402	-14.402	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		-14.402	-14.402	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 1.09 Ontv. Inv.in waterveiligheid			231.601	206.694	189.874	171.652	171.424	169.642	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620	148.620
Artikel 2 Investeren in waterkwaliteit																
Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening	Categorie	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 2.01																
Aanleg waterkwantiteit			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 2.01			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 2.02																
Overige waterinvest.zoetwatervoorz.			4.258	36.065	21.991	406	0	0	5.478	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833
Centraal verantwoorden over- en onderprogramme-ring	KASSCHUIF		7.192	-6.500	2.953				-3.645							
Nieuwe Peilbesluit Jisselmeergebied	INTERN (BINNEN ART.)		-1.345	-465	-465											
SALDO 2014	SALDO 2014		5.360	5.360	-465											
Van zoetwatervoorziening naar waterveiligheid	INTERN (OVER ART.)		-100	-60												
Zoetwatermaatregelen	INTERN (OVER ART.)		145.129	1.330	45.588	45.588	32.752	32.752	21.488	7.312	15.659	19.476				
Mutaties Voorjaarsnota 2015			13.551	-5.635	2.488	45.588	0	32.752	17.843	7.312	15.659	19.476	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 2.02 Beno			17.809	30.430	24.479	46.004	0	32.752	23.321	9.145	17.492	21.309	1.833	1.833	1.833	1.833
Ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 2.03																
Studiekosten			1.991	1.721	1.720	1.720	1.721	1.721	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieuwe Peilbesluit Jisselmeergebied	INTERN (BINNEN ART.)		465	415	465											
SALDO 2014	SALDO 2014		255	255												
Van zoetwatervoorziening naar waterveiligheid (studiekosten)	INTERN (OVER ART.)		-430													
Mutaties Voorjaarsnota 2015			290	415	465	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 2.03 Studiekosten			2.281	2.136	2.185	1.720	1.721	1.721	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbesluit 2015 Inv. in zoetwatervoorziening			6.249	37.786	23.711	2.126	1.721	1.721	5.478	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2015 Inv. in zoetwatervoorziening			20.090	32.566	26.664	47.724	1.721	34.473	23.321	9.145	17.492	21.309	1.833	1.833	1.833	1.833
Ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 2.09																
Ontv. Inv. Waterkwant. en zoetwatervoorz.			4.000	4.907												
Saldo 2014	SALDO 2014		-849													
Mutaties Voorjaarsnota 2015			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 2.09 Ontvangsten			3.151	4.907	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 3 Beheer, onderhoud en vervanging

Artikel 3 Beheer, onderhoud en vervanging	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 3.01 Watermanagement	0	7.734	6.964	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.987	6.987	7.183	6.790
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 3.01 Watermanagement		7.734	6.964	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962	6.987	6.987	7.183	6.790
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 3.02 Beheer, onderhoud en vervanging		182.287	201.865	139.780	129.552	113.184	86.258	119.828	186.311	226.370	292.352	309.711	232.298	227.209	224.760
Centraal verantwoordend over- en onderprogramme-ring		-33.124	-5.725	6.686	30.138	21.800	28.448	3.777			-52.000				
SALDO 2014		12.392													
WenR Budget DLG van Beno EPK naar IK		-28.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
INTERN (OVER ART.)	0														
Mutaties Voorjaarsnota 2015		-22.732	-7.725	4.686	28.138	19.800	26.448	1.777	-2.000	-2.000	-54.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 3.02 Beheer, onderhoud en vervanging		159.555	194.140	144.466	157.730	132.984	106.706	121.605	184.311	224.370	238.352	307.711	230.298	225.209	222.760
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2015 B&O en verv.		190.021	208.829	146.742	136.554	120.146	87.220	126.790	193.273	233.332	299.339	316.698	239.285	234.392	231.550
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2015 B&O en verv.		167.289	201.104	151.428	164.692	139.946	113.668	128.567	191.273	231.332	245.339	314.698	237.285	232.392	229.550
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 3.09 Ontvangsten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 3.09 Ontvangsten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Artikel 4 Experimenteren cf art. III Deltawet															
Artikel 4 Experimenteren c.f. art. III Deltawet	Totaal mutatie														
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 4.01 Experimenteerprijzen		11.463	3.537	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centraal verantwoordend over- en onderprogramme-ring		0	3.537	-3.537											
SALDO 2014		-15.000													
Mutaties Voorjaarsnota 2015		-11.463	-3.537	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 4.01 Exp.prijzen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2015 Exp. cf. art. III Deltawet		11.463	3.537	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2015 Exp. cf. art. III Deltawet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 4.09 Ontvangsten exp.artikel		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 4.09 Ontvangsten exp.art.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Categorie	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 5.01																
Apparaat	OVERBOEKING DF vs		176.412	171.332	168.888	175.500	175.266	173.965	176.257	176.186	176.186	176.209	176.209	176.209	176.209	176.233
Overdracht Staf DC	HXII	-140	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10
	SALDO 2014	209	209	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	WienR Budget/ DLG van Beno EPK naar IK	28.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	WienR Overprogramming RWS	0	1.800	5.500	3.000	1.500	500	0	-1.800	-5.500	-3.000	-1.500	-500	0	0	0
	KASSCHUIF															
	Mutaties Voorjaarsnota 2015		3.989	7.490	4.990	3.490	2.490	1.990	190	-3.510	-1.010	490	1.490	1.990	1.990	1.990
	Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 5.01 Apparaat		180.411	178.822	173.858	178.990	177.756	175.955	176.447	172.676	175.176	176.699	177.699	178.199	178.199	178.223
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 5.02																
Overige uitgaven	OVERBOEKING DF vs		64.932	64.386	63.778	63.776	63.778	63.778	61.964	61.964	61.964	61.940	61.940	61.940	61.940	60.251
extra wettelijke monitoringverplichtingen	HXII	6.750	750	750	750	750	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375
	SALDO 2014	110	110													
	Mutaties Voorjaarsnota 2015	0	860	750	750	750	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375
	Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 5.02 Overige uitgaven		65.792	65.136	64.528	64.526	64.153	64.153	62.339	62.339	62.339	62.315	62.315	62.315	64.007	60.626
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 5.03																
Investeringsruimte	SALDO 2014	-24.997	-12.379	-16.305	-13.279	-13.279	26.490	54.227	25.094	3.999	28.475	149.255	141.017	186.617	184.247	225.991
	SALDO 2014	-23.290														
	SALDO 2014 (miniregel 2014)	0	23.563	0	-16.433	-7.130	-16.433	-7.130	-21.488	-7.312	-15.659	-19.476				
	Zoetwatermaatregelen	-145.129	-1.514	-1.330	0	-45.598	0	-32.752	-21.488	-7.312	-15.659	-19.476				
	Mutaties Voorjaarsnota 2015	0	-1.241	-1.330	0	-45.598	-16.433	-39.882	-21.488	-7.312	-15.659	-19.476	0	0	0	0
	Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 5.03 Investeringsruimte		-26.238	-13.709	-16.305	-58.877	10.057	14.345	3.606	-3.313	12.816	129.779	141.017	186.617	184.247	225.991
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 5.04																
Saldo van de afgesloten rekeningen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 5.04 Saldo van de afgesloten rekeningen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2015			216.347	223.339	216.341	225.997	265.534	291.970	263.315	242.149	266.625	387.404	379.166	424.766	424.088	462.475
Netwerkgeb.kosten en ov.uitg.																
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2015			219.965	230.249	222.081	184.639	251.966	254.453	242.392	231.702	250.331	368.783	381.031	427.131	426.453	464.840
Netwerkgeb.kosten en ov.uitg.																
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 5.09																
Ontv.Netwerkgeb.kosten en ov.ontv.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 5.09 Ontv.Netwerkgeb.kosten en ov.ontv.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 5.10																
Saldo van de afgesloten rekeningen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo 2014		-37.943														
Mutaties Voorjaarsnota 2015		-37.943														
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 5.10 Saldo van de afgesloten rekeningen		-37.943														

Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen Rijk

Categorie	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwerpbegroting 2015 art.ond.6.09 Ten laste van begroting lenM		1.124.584	1.064.247	971.113	883.565	836.177	815.254	1.169.079	910.697	916.652	1.008.497	1.007.723	1.004.175	997.064	965.650
Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie				30											
extra wettelijke monitoringverplichtingen				750	750	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375
IJsselSprong Zuthphen															
Kasschuif Generaal Beeld Beleidsbrief						75.000									
Overdracht Staf DC															
Mutaties Voorjaarsnota 2015		-74.609	770	770	740	75.365	365	365	365	365	365	365	365	365	365
Stand eerste supplettoire wet 2015 art.ond.6.09 Ten laste van begroting lenM		1.049.975	1.065.017	971.883	884.305	911.542	815.619	1.169.444	911.062	917.017	1.008.862	1.008.088	1.004.540	997.429	966.015
Totaal ontvangsten stand ontwerpbegroting 2015 Bijdr. andere begr. Rijk		1.124.584	1.064.247	971.113	883.565	836.177	815.254	1.169.079	910.697	916.652	1.008.497	1.007.723	1.004.175	997.064	965.650
Totaal ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2015 Bijdr. andere begr. Rijk		1.049.975	1.065.017	971.883	884.305	911.542	815.619	1.169.444	911.062	917.017	1.008.862	1.008.088	1.004.540	997.429	966.015

Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Categorie	Totaal mutatie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 7.01 Real progr.Kaderrichtlijn water		38.827	42.464	38.140	40.057	53.001	81.861	47.861	47.861	47.861	43.861	43.861	43.861	43.861	0
Centraal variantwoorden over- en onderprogramme-ring		1.000	-20.332	-12.500	-3.017	283	-2.117	34.783	-717	-717	3.283	3.283	3.283	-6.515	
Mutaties Voorjaarsnota 2015		1.000	-20.332	-12.500	-3.017	283	-2.117	34.783	-717	-717	3.283	3.283	3.283	-6.515	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 7.01 Real progr.Kaderrichtlijn water		39.827	22.132	25.640	37.040	53.284	79.744	82.644	47.144	47.144	47.144	47.144	47.144	37.346	0
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 7.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid		7.943	2.122	3.264	764	764	20.809	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 7.02 Overige aanlegprojecten Waterveiligheid		7.943	2.122	3.264	764	764	20.809	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2015 B&O en verv.		46.770	44.586	41.404	40.821	53.765	102.670	47.861	47.861	47.861	43.861	43.861	43.861	43.861	0
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2015 B&O en verv.		47.770	24.254	28.904	37.804	54.048	100.553	82.644	47.144	47.144	47.144	47.144	47.144	37.346	0
Ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 3.09 Ontvangsten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2015		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2015 artikelonderdeel 7.09 Ontvangsten		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

B. Project overzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze (meerjarige) MIRT- tabellen zijn voorzien van toelichtingen indien sprake is van een wijziging in het taakstellend projectbudget (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) en/of als wijzigingen optreden in de oplevering van het project.

Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Projectoverzicht tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (1.01.01/02)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project HWBP-2					2021	2020	1
Projecten Nationaal							
HWBP-2 Rijksprojecten	13	10	227	227			
HWBP-2 Waterschapsprojecten	325	337	2.955	2.955			
Overige projectkosten	5	5	43	43			
af rondingsverschillen	- 1						
Programma	342	352	3.225	3.226			
Begroting (DF 1.01.01/02)	342	333					
Overprogrammering (-)		- 18					

1. De afronding van het project Markermeerdijk Hoorn – Edam – Amsterdam is voorzien in 2021. Dit is aan Tweede Kamer gemeld bij VGR 5, 6 en 7 van het HWBP-2.

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Projectoverzicht Ruimte voor de Rivier (1.01.03)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project RvdR					2019	2015	1
Projecten Nationaal							
Projectbudget RvdR	380	380	2.382	2.382			
af rondingsverschillen							
Programma	380	380	2.382	2.382			
Begroting (DF 1.01.03)	380	418					
Overprogrammering (-)		38					

1. De maatregel IJsseldelta Kampen is toegevoegd aan de scope van het programma Ruimte voor de Rivier (zie voortgangsrapportage 22). Doordat dit project in 2019 wordt opgeleverd, is de oplevering van Ruimte voor de Rivier ook verschoven naar dat jaar.

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Projectoverzicht Maaswerken (1.01.04)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Maaswerken							
Projecten Limburg							
Grensmaas	9	9	150	150	2017/ 2024	2017/ 2024	
Zandmaas	27	30	407	407	2017/ 2020	2017/ 2020	
af rondingsverschillen	1						

<i>Projectoverzicht Maaswerken (1.01.04)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Programma	37	39	557	557			
Begroting (DF 1.01.03)	37	41					
Overprogrammering (-)		2					

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x EUR 1 mln.)

<i>Verkenningen en Planuitwerkingen (1.02.01)</i>	Budget		Openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Projectomschrijving					
Verplicht					
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland					
Afsluitdijk: Versterking		828	828	2021	2021
EPK Planuitw. en verkenningen Waterveiligheid (mn Afsluitdijk)		6	6		
Ambitie Afsluitdijk		18	18		
Gebonden					
Projecten Limburg					
Ooijen-Wanssum		123	123		
Projecten Oost-Nederland					
IJsseldelta Kampen		121	121	na 2020	na 2020
Projecten Noord-Nederland					
Integrale verkenning Legger Vlieland en Terschelling		3	3	2015	2015
Bestemd		23	23		
<i>Projecten in voorbereiding:</i>					
Projecten Nationaal					
Beheer, Onderhoud en Vervanging nieuwe aanleg (LCC)					
Steenbestortingen					
Projecten Zuidwestelijke Delta					
– Rijksstructuurvisie Grevelingen-Volkerak Zoommeer					
– Zandhonger Oosterschelde					
– Tidal Test Centre Grevelingen					
– Overige projecten in voorbereiding					
<i>Gesignaleerde risico's:</i>					
Totaal programma planuitwerking en verkenning		1.121	1.121		
Begroting DF 1.02.01		1.121	1.121		

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x € 1 mln.)

<i>Projectoverzicht Realisatieprogr. (1.02.02)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Waterveiligheid							
Projecten Nationaal							
Programma HWBP					2020	2020	
HWBP Rijksprojecten	3	2	573	573			
HWBP Waterschapsprojecten	15	39	3.115	3.138			
HWBP Overige projectkosten (programmabureau)	4	4	67	57			
Deltafaciliteit Deltares	3		25	25	2013	2013	
Dijkversterking en Herstel steenbekleding	73	74	854	854	2015	2015	
Maatregelen i.r.t. rivierverruiming	33	23	189	191	2018	2015	1
Overige onderzoeken en kleine projecten	12	11	1.171	1.171			
Afrondingsverschillen		- 1					
Programma	143	152	5.994	6.010			
Begroting (DF 1.02.02)	5	103					
Overprogrammering (-)	- 138	- 48					

1. De vertraging wordt veroorzaakt door twee NURG deelprojecten:
  - Het project Afferdense en Deestse Waarden is vertraagd als gevolg van niet voorziene kwelproblematiek. Kwel is grondwater dat onder druk uit de grond komt. Deze is inmiddels opgelost en het project is nu herstart.
  - Bij het project Heesseltsche Uiterwaarden is er sprake van vertraging in de bestemmingsplanprocedure en de daaraan gekoppelde grondvererving

Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x EUR 1 mln.)

Verkenningen en plantuitw.programma (2.02.01)	Budget		Oplevering/ openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Projectomschrijving					
Verplicht					
Projecten Nationaal					
EPK Planuitwerking en verkenningen Zoetwatervoorziening	16	16			
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland					
TBES Markermeer			2016	2016	
Marker Wadden			2020	2020	
Projecten Brabant					
Roode Vaart	10	10			
Bestemd					
<i>Projecten in voorbereiding:</i>					
EPK Planuitwerking en verkenningen Zoetwatervoorziening					
– Overige projecten in voorbereiding					
af rondingsverschillen					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	26	26			
Begroting DF 2.02.01	26	26			

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x € 1 mln.)

Projectoverzicht realisatieprogramma (2.02.02)	Kasbudget 2015		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Zoetwatervoorziening							
Projecten Nationaal							
Innovatie KRW	5		75	75			
Projecten Zuidwestelijke Delta							
Besluit Beheer Haringvlietsluizen	4	4	76	76	2018	2018	
Overige projecten							
Luwtemaatregelen Hoornse Hop	7	7	8	8			
Afronding	1						
Programma	17	11	159	159			
Begroting (DF 2.02.02)	17	3					
Overprogrammering (-)		- 7					

Artikel 4 Experimenteren cf art. III Deltawet

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x EUR 1 mln.)

Experimenteerprogramma (4.01.01)	Budget		Openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Projectomschrijving					
Verplicht					
Marker Wadden		30	2020	2020	1
Totaal programma		30			

<i>Experimenteerprogramma (4.01.01)</i>	Budget		Openstelling		Toelichting
Projectomschrijving	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Begroting DF 4.01.01	30				
Overprogrammering (-)					

1. Het TBES project Marker Wadden is een initiatief van Natuurmonumenten (NM) om in het Markermeer langs de Houtribdijk nabij Lelystad een moerasediland aan te leggen. De voorbereidingen voor de uitvoering van de eerste fase Marker Wadden zijn gestart. Voor dit project is € 50 miljoen beschikbaar. IenM en EZ hebben ieder € 15 miljoen hieraan bijgedragen (totaal € 30 miljoen). De Rijksbijdrage van € 30 miljoen is in 2014 gerealiseerd. Zie ook Kamerstukken II, 2014–2015, 34 085 J, nr. 2, pagina 8 en 9.

Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x EUR 1 mln.)

<i>Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water (7.01.01)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
Projectomschrijving	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten nationaal							
KRW 1e tranche	34	34	40	40	2015	2015	
KRW 2e en 3e tranche	6	6	573	573	2027	2027	
Totaal programma	40	40	613	613			
Begroting DF 7.01.01	40	39					
Overprogrammering (-)	- 1						

Mutaties 1e suppletoire begroting (Bedragen x EUR 1 mln.)

<i>Realisatieprogramma waterkwaliteit (7.02.01)</i>	Kasbudget 2015		Projectbudget		Openstelling		Toelichting
Projectomschrijving	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten nationaal							
Natuurcompensatie Perkpolder	3	3	3	3	2015	2015	
Verruiming vaargeul Westerschelde			24	24	2010	2010	
Natuurlijker Markermeer afronding	4	4	8	8	2015	2015	
	1	1					
Totaal programma	8	8	35	35			
Begroting DF 7.02.01	8	8					
Overprogrammering (-)							